

SYNTAX – hand out XI, výpovědní modifikace, vsuvka, syntaktické chyby

I VÝPOVĚDNÍ MODIFIKACE

1. Elipsa

a/ kontextová

Do Bulharska odjel Petr, do Maďarska Pavel, do Rumunska Marie.

b/ situační

Vaše jízdenky, prosím.

Děkuji, už nebudu.

a/ aktuální

M1 *Kam pojeděš příští rok na dovolenou?*
M2 *Do tramtárie.*

b/ systémová

Maminka právě vaří. (oběd)
XXX
Maminka skvěle vaří.

Elipse mohou podléhat:

a/ slovesné predikáty

Na to Petr, že ne. (Na to řekl Petr, že...)

b/ spona

Ordinace. (Toto je ordinace)

Večer šohaj – ráno šohaj.

c/ jmenná část predikátoru

Ta dívka je z Konga. (původem)

Toto je pláště do deště. (určený)

SYNTAX – hand out XI, výpovědní modifikace, vsuvka, syntaktické chyby

d/ nevyjadřování podmětu (ve 3. osobě)

Ludvík zpíval Internacionálu. Tvářil se přitom nadšeně.

Marie lechtala na chodidlech Kateřinu. Hrozně se přitom smála.

e/ vynechávání členů po předložce

Pane vrchní, jednou pivo s rumem, jednou bez.

f/ vynechávání rozvíjeného jména

Do USA odlétám 15.

II. SUBSTITUCE VEDLEJŠÍ VĚTY

Mrzí mě ta chalupa

Nepřišel kvůli penězům.

Budoucnost koalice ohrožují vzpomínky na únorové události.

III. PARCELACE

Petr včera tančil. Sám. Nahý na stole.

Postavil se k oknu. Aby byl dobře vidět.

Eva mlčí schválně XXXX Eva mlčí. Schválně.

IV. PŘEDSOUVÁNÍ

Toho Petra, toho nemůžu vystát. // Ten Petr, toho nemůžu vystát.

Úžasný, ten tvůj světřík.

SYNTAX – hand out XI, výpovědní modifikace, vsuvka,
syntaktické chyby

V. OSAMOSTATŇOVÁNÍ

a/ vedlejších vět

Že jsi se nepochlubil! (Jak je možné, že...)

Že jsi se nepochlubil? (Řikáš, že...)

b/ infinitivu

Hrát si ve čtyřiceti na vojáky? (Je směšné...)

c/ hlavních vět v postpozici

Tak ho vyhod'. (Jestli si bude dovolovat,...)

VI. STAŽENÍ SOUVĚTNÝCH KONSTRUKCÍ

Kdo že tam byl?

VII. VSUVKA

Je třeba odlišit vsuvku od volného připojování vět:

Sbírala jsem věci z podlahy, třeba mi nemá co říct, krev se mi hnala do hlavy, červenobílé kachličky.

Řada typů vsuvky je nejednoznačná, blíží se spíše spojení souvětí:

Petr se pokradmu blížil k Marii, což se mi vůbec nelíbilo.

Petr se - což se mi vůbec nelíbilo - pokradmu blížil k Marii.

Jak všichni víme, Petr je sukničkář. X Všichni víme, že Petr je sukničkář.

SYNTAX – hand out XI, výpovědní modifikace, vsuvka,
syntaktické chyby

Souvislost:

a/ těsná tematická

Hodnocení Petra je – jak všichni víme – nepříznivé.

b/ situační

Hodnocení Petra je – přestaňte se mi už konečně courat – nepříznivé.

Vsuvka může mít platnost

a/ věty hlavní

Petr – beze sporu – je lump.

b/ věty hlavní

Petr – ale nebudete se na mě za to slovo zlobit – je lump.

c/ věty vedlejší

Petr – abych Vám to řekl lapidárně – je lump.

d/ souvětí

Petr – buď Vám to řeknu já, nebo jini – je lump.